

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0416U003929

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-09-2016

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Десятник Каріна Олександрівна

2. Desyatnik Karina Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.18

Назва наукової спеціальності: Ґрунтознавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 21-09-2016

Спеціальність за освітою: 8.04010601

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: 61024, м. Харків, вул. Чайковського, 4

Форма власності:

Сфера управління: Українська академія аграрних наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.354.02

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: 61024, м. Харків, вул. Чайковського, 4

Форма власності:

Сфера управління: Українська академія аграрних наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.05.29

Тема дисертації:

1. Вплив вапняних меліорантів на екологічні та продуктивні функції ґрунтів з різною кислотно-основною рівновагою
2. Effect of lime meliorants on the environmental and productive properties of soils with different acid-base balance

Реферат:

1. Об'єкт - зміни екологічних та продуктивних функцій ґрунтів із зрушеною кислотно-основною рівновагою під впливом вапняних меліорантів природного та промислового походження. Мета - встановити вплив вапняних меліорантів різного походження на екологічні та продуктивні функції ґрунтів з різною кислотно-основною рівновагою. Методи - польові, лабораторно-модельні, лабораторно-аналітичні, статистичні. Теоретичні результати - наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі визначення впливу вапняних меліорантів природного та промислового походження на продуктивні і екологічні функції ґрунтів з різною кислотно-основною рівновагою. Встановлено вплив вапняних меліорантів різного походження на кислотно-основний стан ґрунтів з різним ступенем кислотності, структурно-агрегатний

склад чорнозему опідзоленого, біологічну активність ґрунтів. Виявлено закономірності зміни екологічних функцій досліджуваних ґрунтів (середовище існування, буферний захисний біогеоценотичний екран та регулятор складу гідросфери) під впливом вапняних меліорантів. Практичні результати - обґрунтовано екологічну доцільність різних способів застосування та видів вапняних меліорантів на кислих ґрунтах. За матеріалами досліджень одержано патент на корисну модель "Спосіб нейтралізації токсичного алюмінію в ґрунті". Результати досліджень увійшли складовою частиною до наукового видання "Хімічна меліорація ґрунтів (концепція інноваційного розвитку)" та науково-методичних рекомендацій "Підвищення родючості кислих та гідроморфних ґрунтів". Новизна - встановлено вплив вапняних меліорантів природного та промислового походження на екологічні і продуктивні функції ґрунтів з різною кислотно-основною рівновагою, а саме: встановлено, що поліпшення фізико-хімічних показників у результаті внесення вапняних меліорантів ініціює підвищення чисельності люмбрицид *Aporrectodea caliginosa* у ґрунті, які, в свою чергу, сприяють поліпшенню структурно-агрегатного складу чорнозему опідзоленого; вперше встановлено вплив вапняних меліорантів різного походження на чисельність ґрунтових мікроартропод (колембол та орибатид) та виявлено, що підвищення рН в результаті вапнування сприяє збільшенню чисельності орибатид, в той час як для колембол лімітуючим фактором є хімічний склад меліорантів; визначено найбільш ефективні та екологічно безпечні кальцієвмісні меліоранти для застосування на чорноземі опідзоленому важкосуглинковому (доломіт, дефекат, вапняк флюсовий), ясно-сірому лісовому легкосуглинковому (доломіт, вапняк флюсовий) та дерново-підзолистому зв'язнопіщаному (доломіт) ґрунтах. Ступінь впровадження - матеріали дисертаційної роботи використано у навчальному процесі з підготовки магістрів ХНАУ імені В.В. Докучаєва за спеціальностями "Агрохімія і ґрунтознавство", "Експертна оцінка ґрунтів" при викладанні дисципліни "Охорона ґрунтів та відтворення їх родючості"; впроваджено на дослідному полі Колківського вищого професійного училища, смт. Колки, Маневицький р-н, Волинська область у 2013-2014 рр. на площі 10 га. Галузь - сільське господарство.

2. Object - changes in environmental and productive functions of soils with shifted acid-base balance influenced by lime ameliorants of natural and industrial origin. Purpose - determination of the lime ameliorants effect of different origin on the environmental and productive functions of soils with different acid-base balance. Methods - field, laboratory modeling, laboratory and analytical, statistics. Theoretical results - theoretical generalization and new scientific problem solving of the determination of effect of natural and industrial lime ameliorants on productive and ecological functions of soils with different acid-base balance were brought out. The influence of lime ameliorants of different origin on acid-base status of soils with different degrees of acidity, structural-aggregate composition of podzolized chernozem, the biological activity of soils were determined. The regularities of changes in ecological functions of studied soil (habitat, buffer biogeocenotic protective screen and controller of the hydrosphere) under the influence of lime ameliorants were detected. Practical results - environmental feasibility of different methods of application and types of lime ameliorants on acid soils were reasoned. With the help of research results the patent for utility model "method of neutralizing of toxic aluminum in soil" was got. The research results were included to the scientific publication "Chemical reclamation of soils (the concept of innovation development)" and scientific guidelines "Improving fertility of acid and hydromorphic soils". Novelty - the influence of lime ameliorants of natural and industrial origin on environmental and productive functions of soils with different acid-base balance was determined. It was found that improving of physical and chemical parameters after the introduction of lime ameliorants triggers increasing number of lumbrytyd *Aporrectodea caliginosa* in the soil, which, in turn, contributes to the improvement of structural aggregate state of podzolized chernozem. It was found at first that lime ameliorants of different origin influence on the number of ground mikroartropods (*Collembola* and oribatid mites) and that the increase in pH due to liming increases the number oribatid mites, while for *Collembola* limiting factor is the chemical composition of ameliorants. The most efficient and environmentally friendly calcium ameliorants for use on podzolized hardloamy chernozem (dolomite, defekat, limestone flux), light gray forest light loamy soil (dolomite, limestone flux) and sod-podzolic sandy loam soil (dolomite) were determined. Degree of application - the thesis material was used in the educational process of preparation of masters of KhNAU named after V.V. Dokuchaev in the field "Agricultural Chemistry and Soil

Science", "Peer review of soils", in teaching of the discipline "Soil protection and restoration of their fertility"; it was implemented on experimental field of Kolki higher professional college, Kolki, Manevitskyi district, Volyn region in 2013-2014 on an area of 10 hectares. The field is agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цапко Юрій Леонідович
2. Tsapko Yurii Leonidovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горін Микола Олександрович
2. Горін Микола Олександрович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гамкало Зенон Григорович

2. Гамкало Зенон Григорович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мірошниченко Микола Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мірошниченко Микола Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

